

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه روانشناسی
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A) در رشته
روانشناسی تربیتی

عنوان:

ارتباط ادراک از ساختار کلاس و هیجانات پیشرفت با اضطراب امتحان ریاضی دانش آموزان
سال اول متوسطه دبیرستان های دولتی شهر شیراز

استاد راهنما:

دکتر بقولی

نگارش:

سید نجیم هاشمی

زمستان ۱۳۹۳

معاونت پژوهش و فن آوری
به نام خدا
منشور اخلاق پژوهش

با یاری از خداوند سبحان و اعتقاد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، ما دانشجویان و اعضای هیئت علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (انسن، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برائت: التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیرحرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیرعلمی می آلاینند.

معاونت پژوهش و فن آوری
به نام خدا
تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

- اینجانب سید نجیم هاشمی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی تربیتی که در تاریخ ۹۳/۱۱/۲۶ از پایان نامه خود تحت عنوان "ارتباط ادراک از ساختار کلاس و هیجانات پیشرفت با اضطراب امتحان ریاضی" با کسب نمره دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:
- (۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
 - (۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
 - (۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
 - (۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: سید نجیم هاشمی

تاریخ و امضاء

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: سیدنجیم هاشمی در تاریخ ۹۳/۱۱/۲۶ رشته: روانشناسی

تربیتی

از پایان نامه خود با عنوان: ارتباط ادراک از ساختار کلاس و هیجانات پیشرفت با اضطراب امتحان

ریاضی

با درجه و نمره ۹۰/۱۷ دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضاء هیات داوری سمت امضاء اعضاء هیات

داوری

۱ - جناب آقای دکتر حسین بقولی استاد راهنما

۲ - استاد مشاور

۳ - جناب آقای دکتر احمدی استاد داور

۴ - جناب آقای دکتر سیروس سروقد استاد داور

مراتب فوق مورد تایید است. مدیر/معاونت

پژوهشی

مهر و امضاء

تقدیم :

تقدیم به پدرم :کوهی استوار و حامی من در طول تمام زندگی

تقدیم به مادرم :سنگ صبوری که الفبای زندگی به من آموخت.

تقدیم به همسرم :که در سایه همیاری و همدلی او به این منظور نائل شدم و سایه مهربانی اش سایه سار زندگی ام می باشد او که اسوه صبر و تحمل بوده و مشکلات مسیر را برایم تسهیل نمود.

تقدیم به دخترم :امید بخش جانم که آسایش او آرامش من است.

تقدیم به خواهرم :که وجودش شادی بخش و صفایش مایه ی آرامش من است.

تقدیم به برادرم : که همواره در طول تحصیل متحمل زحماتم بوده و تکیه گاه من در مواجهه با مشکلات وجودش مایه ی دلگرمی من می باشد.

سپاسگزاری :

به مصداق من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق

بسی شایسته است از استاد فرهیخته و فرزانه جناب آقای دکتر حسین بقولی که با کرامتی چون خورشید سرزمین دل را روشنی بخشید و گلشن سرای علم و دانش را با راهنماییهای کارساز و سازنده بارور ساختند تقدیر و تشکر نمایم.

(ویزکیهم و یعلمهم الكتاب و الحکمه)

معلمانا مقامت ز عرش برتر باد

همیشه توسن اندیشه ات مظفر باد

به نکته های دلاویز و گفته های بلند

صحیفه های سخن از تو علم پرور باد

فهرست مطالب :

عنوان	صفحه
چکیده :	۱
فصل اول	۲
کلیات پژوهش	۲
۱-۱- بیان مسئله	۳
۲-۱- اهمیت و ضرورت پژوهش	۷
۳-۱- اهداف پژوهش	۷
هدف کلی	۷
اهداف جزئی	۷
۴-۱- فرضیه های پژوهش	۸
فرضیه های پژوهش:	۸
۵-۱- معرفی متغیرها	۸
۶-۱- تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرها	۸
ادراک از ساختار هدفی کلاس	۸
هیجانان پیشرفت	۹
اضطراب امتحان ریاضی	۹
فصل دوم	۱۰
مبانی نظری و پیشینه پژوهش	۱۰
۱-۲- اضطراب ریاضی	۱۱
۲-۱-۱- تعریف	۱۲

- ۲-۱-۲- اضطراب ریاضی: حالت، صفت یا فرآیند؟ ۱۳
- ۲-۱-۳- ابعاد اضطراب ریاضی ۱۶
- ۲-۱-۴- پیشایندهای اضطراب ریاضی ۱۶
- ۲-۱-۵- اثر محیط و معلم بر اضطراب ریاضی ۱۷
- ۲-۱-۶- پیامدهای اضطراب ریاضی: مفید یا مضر؟ ۱۸
- ۲-۱-۷- همه گیرشناسی اضطراب ریاضی ۲۱
- ۲-۱-۸- درمان و پیشگیری از اضطراب ریاضی ۲۲
- ۲-۲-۲- ادراک از ساختار کلاس ۲۳
- ۲-۲-۱- تعریف محیط کلاس ۲۴
- ۲-۲-۲- چارچوب نظری ادراک از ساختار هدفی کلاس ۲۶
- ۲۸- بعد ارتباطی ۲۸
- ۲۹- جهت گیری هدفی ۲۹
- ۳۰- بعد سیستم کلاس ۳۰
- ۲-۲-۳- ادراک از ساختار هدفی کلاس در پژوهش حاضر ۳۱
- ۳۱- نظریه اهداف پیشرفت ۳۱
- ۳۲- بسط جهت گیری های هدفی به ساختارهای هدفی ۳۲
- ۲-۲-۴- عوامل موثر بر ساختار هدفی کلاس درس ۳۳
- ۳۴- تکالیف ۳۴
- ۳۵- ارزشیابی ۳۵
- ۳۵- قدرت ۳۵
- ۲-۳-۳- هیجانان پیشرفت ۳۶
- ۲-۳-۱- هیجان ۳۶
- ۲-۳-۲- طبقه بندی نظریه های هیجان ۳۷
- ۲-۳-۳- هیجان در تعلیم و تربیت ۳۷
- ۲-۳-۴- نظریه کنترل- ارزش (تعریف هیجانان پیشرفت و ابعاد آن) ۳۸

۴۱.....	۲-۳-۵- مروری بر مفروضه ها و تلویحات نظریه کنترل- ارزش
۴۲.....	۲-۳-۶- کنترل، ارزش ها و هیجانات: روابط بین ارزیابی ها و عاطفه
۴۴.....	۲-۳-۷- هیجانات پیامد معطوف به آینده
۴۵.....	۲-۳-۸- هیجانات پیامد معطوف به گذشته
۴۷.....	۲-۳-۹- هیجانات فعالیت
۴۸.....	۲-۲-۴- مروری بر پژوهش های انجام شده مرتبط
۴۸.....	مروری بر پژوهش های اضطراب ریاضی در ایران
۴۹.....	مروری بر پژوهش های انجام شده در زمینه ساختارهدفی کلاس بویژه در درس ریاضی
۵۰.....	مروری بر پژوهش های انجام شده در زمینه ساختار هدفی کلاس و هیجانات پیشرفت
۵۸.....	فصل سوم
۵۸.....	روش پژوهش
۵۹.....	۳-۲- جامعه آماری
۵۹.....	۳-۳- حجم نمونه
۵۹.....	۳-۴- روش نمونه گیری
۶۰.....	۳-۵- ابزارهای گردآوری داده ها
۶۰.....	ادارک ساختار هدفی کلاس
۶۰.....	هیجانات پیشرفت
۶۱.....	اضطراب امتحان ریاضی
۶۱.....	۳-۶- روش اجرای پژوهش
۶۲.....	۳-۷- روش های آماری پژوهش
۶۳.....	فصل چهارم
۶۳.....	تجزیه و تحلیل یافته ها
۶۴.....	۴-۱- یافته های توصیفی
۶۷.....	۴-۲- یافته های استنباطی

فصل پنجم	۷۱
بحث و نتیجه گیری	۷۱
۱-۵- بحث	۷۲
۲-۵- نتیجه گیری	۷۹
۳-۵- محدودیتهای پژوهش	۸۰
۴-۵- پیشنهادها	۸۰
پیشنادهای پژوهشی	۸۱
پیشنادهای کاربردی	۸۱
فهرست منابع	۸۳
الف : منابع فارسی	۸۳
ب : منابع لاتین	۸۵
پیوست ها	۹۳
چکیده انگلیسی	۱۰۰

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱. سنخ‌شناسی سه بُعدی هیجان‌های پیشرفت	۴۱
جدول ۲- نظریه کنترل - ارزش: مفروضه های اساسی مربوط به کنترل، ارزش ها و هیجان‌های پیشرفت	۴۷
جدول ۴-۱: توزیع فراوانی گروه نمونه به تفکیک جنسیت	۶۵
جدول ۴-۲: شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش	۶۶
جدول ۴-۳: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش	۶۷
جدول ۴-۴: خلاصه تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیشبینی اضطراب امتحان ریاضی بر حسب متغیرها	
پیشبین	۶۹
جدول ۴-۵: ضرایب رگرسیونی اضطراب امتحان ریاضی بر پایه متغیرهای پژوهش	۷۰

فهرست اشکال :

عنوان..... صفحه

شکل ۱-۲ مدل اضطراب ریاضی به عنوان فرایند سمن..... ۱۴

شکل ۲-۲: منحنی اضطراب - عملکرد یرکز-داسون..... ۱۹

چکیده :

اضطراب ریاضی از مهم‌ترین متغیرهای عاطفی است که بر یادگیری ریاضیات اثر می‌گذارد. هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی اضطراب ریاضی دانش‌آموزان از طریق ساختار هدفی کلاس و هیجانات پیشرفت تحصیلی است. به این منظور ۳۸۰ دانش‌آموز پسر و دختر با میانگین سنی ۱۴/۸۴ سال با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای از مدارس دولتی شهر شیراز انتخاب شدند. آنان به پرسشنامه ادراک ساختار هدفی کلاس (میگلی و همکاران، ۲۰۰۰ (PALS))، پرسشنامه هیجان‌های تحصیلی (پکران، گاتز و فرنزل، ۲۰۰۵) و مقیاس اضطراب ریاضی تجدید نظر شده بای و همکاران (۲۰۰۹) پاسخ دادند. نتایج نشان داد که اضطراب امتحان ریاضی با ساختارهای هدفی کلاس رابطه منفی و معناداری دارد. همچنین نتایج نشان می‌دهد که اضطراب امتحان ریاضی با هیجانات مثبت تحصیلی رابطه منفی و معنادار و با هیجانات منفی تحصیلی رابطه مثبت و معنادار دارد. همچنین بر اساس یافته‌ها هیجانات مثبت تحصیلی بهترین پیش‌بین اضطراب امتحان ریاضی به صورت معکوس می‌باشند. به طور کلی نتایج تحقیق حاضر نشان می‌دهد هیجانات مثبت تحصیلی تاثیر عمده و به سزایی در پیش‌بینی اضطراب ریاضی دارند به این صورت که هر اندازه هیجانات مثبت را در محیط‌های تحصیلی افزایش یابد اضطراب امتحان ریاضی کاهش می‌یابد.

واژگان کلیدی: ساختارهای هدفی کلاس، هیجانات پیشرفت تحصیلی و اضطراب امتحان ریاضی

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱- بیان مسئله

در جوامع امروزی یادگرفتن ریاضیات برای رشد فکری افراد تبدیل به ضرورتی اجتناب ناپذیر شده است. معمولاً دانش‌آموزان و افراد عادی برای یادگیری ریاضیات داشتن توانایی ذهنی خاصی (عامل شناختی) را لازم می‌دانند و کمتر توجهی به عوامل غیر شناختی می‌نمایند، در حالی که تبیین یادگیری بهتر ریاضیات نیازمند مطالعه عوامل عاطفی و هیجانی موثر بر آن است. «اضطراب ریاضی^۱» متغیر عاطفی-هیجانی کلیدی است که توجه به آن از دهه ۱۹۶۰ آغاز شده و تا به حال مورد توجه روزافزون متخصصان قرار گرفته است (ایگناسیو^۲ و همکاران، ۲۰۰۶؛ زان^۳ و همکاران، ۲۰۰۶).

در چارچوب نظریه شناختی-اجتماعی (بندورا، ۱۹۹۷) کنش‌های انسانی (و از جمله اضطراب) در قالب "تعیین‌گری متقابل"^۴ عوامل سه‌گانه فرد، محیط و رفتار تبیین می‌شود. این دیدگاه، واقع‌بینانه‌تر از دیدگاه‌های رفتاری گذشته، که تنها عامل محیطی را مهم می‌دانست، و دیدگاه‌هایی چون نظریه‌های روان‌تحلیل‌گری که فقط فرد را مهم می‌دانست، کنش متقابل فرد با محیط، را مورد توجه قرار می‌دهد. پژوهش حاضر سعی در بررسی الگویی دارد که در آن عوامل محیطی و فردی در کنار هم به عنوان پیش‌بین‌های اضطراب ریاضی مورد توجه قرار می‌گیرند.

در زندگی روزمره ریاضیات برای مدیریت مؤثر زندگی شخصی، انتخاب رشته‌ی تحصیلی و انتخاب شغل اهمیت زیادی دارد (جین و داونسون^۵، ۲۰۰۹). علاوه بر این ریاضیات در بسیاری از شاخه‌های علمی از جمله اقتصاد، علوم سیاسی، علوم اجتماعی، علوم رفتاری و پزشکی کاربردهای فراوانی دارد. از این رو در برنامه‌ی درسی همه‌ی مقاطع تحصیلی از ابتدایی تا سطوح بالاتر ریاضیات یک درس اساسی به حساب می‌آید (بالوگلو و کواک^۶، ۲۰۰۶، کسیمی و اردوغان^۷، ۲۰۰۹) و پیشرفت تحصیلی

^۱ Mathematics(Math) Anxiety

^۲ Ignacio

^۳ Zan

^۴ Reciprocal determinism

^۵ Jain & Downson

^۶ Baloglu & Kocak

^۷ Kesici & Erdogan

دانش‌آموزان و دانشجویان در این درس و جلوگیری از افت تحصیلی در آن به یکی از دغدغه‌های اصلی نظام‌های آموزشی در سراسر دنیا تبدیل شده است.

پرساد و لوئیس^۱ (۲۰۰۳؛ به نقل از لوسی^۲، ۲۰۰۷) بیان می‌کنند که در سال ۲۰۰۰، ۲۲ درصد از دانشجویان سال اول موسسات آموزش عالی آمریکا که درس ریاضی داشته‌اند، در کلاس‌های جبرانی ریاضی ثبت نام کرده‌اند. بر اساس پژوهش مک کب^۳ (۲۰۰۳؛ به نقل از لوسی، ۲۰۰۷) نرخ افت تحصیلی در این دروس برای دانشجویان در هر نیمسال تحصیلی بیش از ۲۵ درصد است و تنها کمتر از نیمی از افرادی که در کلاس‌های جبرانی شرکت کرده‌اند، توانسته‌اند در آن درس قبول شوند. بر این اساس علل افت تحصیلی در درس ریاضی چیست؟

محیط کلاس و مدرسه، نظام اداری و شیوه آموزشی معلم اثرات غیرقابل انکاری بر عملکردهای تحصیلی و فرایندهای شناختی دارد (آندرمن و میگلی^۴، ۱۹۹۷). در محیط کلاس درس، می‌توان یکی از مهم‌ترین تقاضاهای محیط را نوع اهدافی دانست که معلم بر آن‌ها تاکید می‌کند. ایمز^۵ (۱۹۹۲) از اصطلاح ساختار کلاس^۶ برای توضیح این تاکیدها استفاده کرد. بر این اساس، ساختار هدفی کلاس می‌تواند تبحری^۷ (تاکید بر رشد توانایی دانش‌آموزان)، رویکرد-عملکردی^۸ (تاکید بر نشان دادن توانایی به دیگران)، یا اجتناب-عملکردی^۹ (تاکید بر اجتناب از ناتوان جلوه کردن) باشد (مورایاما و الیوت^{۱۰}، ۲۰۰۹). در حوزه ساختار کلاس بیشتر پژوهش‌ها بر اساس یک مدل دوبعدی (تبحری/عملکردی^{۱۱}) انجام شده است (به عنوان مثال فرایدل^{۱۲} و همکاران) و پژوهش‌های کمتری بر اساس مدل سه‌بعدی مذکور صورت گرفته است.

پژوهش‌هایی که در حیطه جهت‌گیری‌های هدفی^{۱۳} انجام شده است در مورد اثرات منفی اهداف عملکردی همسو نیستند (فرایدل و همکاران، ۲۰۰۷). الیوت و هاراکوویکز^۱ (۱۹۹۶) بیان می‌کنند که تنها

¹ Parsad & Lewis

² Lossi

³ McCabe

⁴ Anderman & Midgley

⁵ Ames

⁶ Classroom structure

⁷ Mastery

⁸ Performance-approach

⁹ Performance-avoidance

¹⁰ Murrayama & Elliot

¹¹ Mastery/performance

¹² Friedel

¹³ Goal orientations

اتخاذ جهت‌گیری اجتناب-عملکردی می‌تواند موجب بروز اثرات منفی اهداف عملکردی شود نه جهت‌گیری رویکرد-عملکردی. فرایدل و همکاران (۲۰۰۷) معتقدند که به طور کلی جهت‌گیری رویکرد-عملکردی سازگارانه‌تر از جهت‌گیری اجتناب-عملکردی است. بر این اساس از آن جا که جهت‌گیری های هدفی با ساختارهای هدفی همبستگی بالایی دارند(ولترز^۲، ۲۰۰۴؛ آندرمین و میگلی، ۱۹۹۷)، در مورد ساختارهای هدفی نیز انتظار می‌رود که تنها در مورد ساختار اجتناب-عملکردی بتوان شاهد اثرات منفی (کاهش خودکارآمدی و خودتنظیمی/افزایش اضطراب ریاضی) بود نه در ساختار رویکرد-عملکردی.

دسته ای دیگر از پژوهش‌ها در جهت تبیین تفاوت‌ها در پیشرفت و عملکرد، متغیرهای فردی مانند انگیزش پیشرفت را مورد توجه قرار داده‌اند. مطالعات جدیدتر در زمینه وسیع تری از هیجانان آموزشی قرار می‌گیرند و توجه را از انگیزش به سوی هیجان معطوف کرده بر اساس این سنت‌های پژوهشی، علت یابی‌های نظری مختلفی در مورد هیجانان دانش‌آموزان و معلمان ارائه داده‌اند؛ اما تا به امروز این سنت‌های پژوهشی و علت‌یابی‌های نظری مرتبط با آنها، نسبتاً مجزای از یکدیگر عمل کرده‌اند. نظریه کنترل - ارزش هیجانان پیشرفت بر این قضیه استوار است که رویکردهای فعلی به هیجانان پیشرفت، تعدادی مفروضه اساسی مشترک دارند و این رویکردها را می‌توان به جای اینکه مانع الجمع دید، مکمل یکدیگر دانست. (پکران^۳، الیوت و مایر^۴، ۲۰۰۶)

در نظریه کنترل - ارزش، هیجانان پیشرفت به عنوان هیجانان تعریف می‌شوند که به طور مستقیم به فعالیت‌ها یا پیامدهای مرتبط با پیشرفت گره خورده‌اند(گوئتز^۵ و همکاران، ۲۰۱۱)؛ پیشرفت را می‌توان به بیانی ساده به عنوان کیفیت فعالیت‌ها یا نتایج آنها، بر حسب ارزیابی‌های به دست آمده از نوعی ملاک تسلط، تعریف کرد(هکهاوسن^۶، ۱۹۹۱). اکثر هیجانان مربوط به یادگیری تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، به تلویح، هیجانان پیشرفت قلمداد می‌شوند، زیرا این هیجانان به رفتارها و نتایجی مربوط می‌شوند که عموماً بر حسب ملاک‌های کیفیت توسط خود دانش‌آموزان یا دیگران مورد قضاوت قرار می‌گیرند.

¹ Harackiewicz

² Wolters

³ Pekrun

⁴ Meyer

⁵ Goetz

⁶ Heckhausen

در حالی که هنوز در مورد مفروضه های مطرح شده در نظریه کنترل - ارزش تحقیقات زیادی انجام نشده است (صمدیه، ۱۳۹۲). اما شواهد به دست آمده از بعضی تحقیقات (پکران، ۱۹۹۲؛ پکران و همکاران، ۲۰۰۵) بسیاری از پیش بینی های انجام شده در این نظریه برای هیجانان لذت، امید، غرور، خشم، اضطراب، شرمساری، نومییدی و بی حوصلگی را تقویت می کنند. به عنوان مثال در تحقیق خود از یک طرح آمیخته که شامل مطالعات کمی و کیفی بود، استفاده کرده و مفروضه های این نظریه را مورد آزمون قرار داد. داده های کمی به دست آمده از ۱۱ بررسی مصاحبه ای نشان داد که گزارش دانش آموزان از هیجاناتی که در ارتباط با یادگیری کلاس درس و به هنگام امتحان دادن تجربه می کردند، ارتباط نظام داری با تفکر آنها در مورد کنترل و ارزش در این موقعیت ها داشت. پکران با استفاده از داده های این مصاحبه علاوه بر آزمودن مفروضه های نظریه کنترل - ارزش، در فرضیه های خود نیز تجدید نظر کرد؛ به عنوان مثال، هنگام مطالعه بی حوصلگی در اوایل کار فرض پکران این بود که موقعیت های دارای فشار کم و بدون چالش کافی موجب بی حوصلگی می شوند؛ اما گزارش های دانش آموزان در مورد بی حوصلگی نشان داد موقعیت های آموزشی دارای فشار زیاد نیز در دانش آموزان بی حوصلگی ایجاد می کنند. پکران (۱۹۹۲).

تقسیم بندی نظریه کنترل ارزش از هیجانان پیشرفت باعث می شود طیف وسیعی از هیجانان که در ادبیات پژوهش به عنوان عوامل موثر بر پیشرفت (یا شکست) تحصیلی به شمار می روند، در فرایند یاددهی یادگیری به حساب آیند. در نظریه پکران هیجانان پیشرفت نه تنها نتیجه بلکه فرایند را نیز شامل می شوند. به عبارت دیگر برخی هیجانان وجود دارند که اساسا حین فعالیت یاددهی یادگیری تجربه می شوند و از این رو معطوف به نتیجه نیستند. از منظر دیگر هیجانان در دو سر طیف می تواند فعال کننده یا غیر فعال کننده باشند. با در نظر گرفتن اینکه یک هیجان یا مثبت است یا منفی، می توان به این نتیجه رسید که یک هیجان در محیط آموزشی از سه بعد مطلوب بود (مثبت یا منفی) فعال کننده بودن (فعال کننده یا غیر فعال کننده) و همچنین تمرکز موضوعی (فرایند یا نتیجه) قابل بررسی است (پکران، الیوت و مایرز، ۲۰۰۶). یافته های پژوهشی فراوانی در حمایت از این نظر وجود دارد که هیجانان پیشرفت مثبت، فعال کننده می توانند نقش مثبت و هیجانان منفی، غیر فعال کننده می توانند اثر منفی بر کل فرایند یادگیری داشته باشند (پکران، الیوت و مایرز، ۲۰۰۶).

علی رغم این که در پژوهش های گذشته مواردی را می توان یافت که نقش ساختار هدفی کلاس و هیجانان پیشرفت در عوامل مربوط به پیشرفت را بررسی کرده اند، خلا تحقیقاتی که این عوامل را در کنار یکدیگر دیده باشند موجود است در این پژوهش در قالب الگوی کلی شناختی اجتماعی اضطراب امتحان ریاضی به عنوان یک رفتار آموزشی حاصل ساختار کلاس و هیجانان پیشرفت دیده می شود. در این پژوهش فرض بر این است که با در نظر گرفتن عوامل محیطی و فردی بهتر می توان نتیجه فرایند آموزش را تبیین نمود. (پکران، گوئنز و پری¹، ۲۰۰۵).

۱-۲- اهمیت و ضرورت پژوهش

با توجه به اهمیت فراوان درس ریاضی و پیامدهای زیانبار اضطراب ریاضی به نظر می رسد پژوهشهایی از این دست که عوامل مرتبط با اضطراب را تبیین می کند لازم باشد. چنانکه بیان می کنند که با توجه به تأکید پیشینه پژوهشی بر تأثیرات دراز مدت اضطراب ریاضی و افزایش تأکید و توجه به آموزش رشته های چهارگانه STEM (S علوم، T تکنولوژی، E مهندسی و M ریاضیات) لازم است تا آنجا که امکان دارد محققان از تأثیر منفی این پدیده در مدرسه آگاه شوند و در پژوهش بیشتر و در نتیجه فهم بهتر ابعاد مسئله و پیشگیری از آن تلاش کنند. آشکرافت و مور (۲۰۰۹)

در این پژوهش بر شناسایی رابطه متغیرهای قابل کنترل و قابل دستکاری توسط دانش آموز و معلم در چارچوب نظریه شناختی اجتماعی به صورت شبکه درهم تنیده ای تأکید شده است. از این رو می تواند دیدگاه روشنتری را نسبت به نقش عوامل محیطی و فردی مؤثر در اضطراب ریاضی به دست اندر کاران آموزش ریاضی به دست دهد و به سؤال همیشگی "فرد یا محیط؟" در مورد پدیده اضطراب ریاضی پاسخ گوید.

۱-۳- اهداف پژوهش

هدف کلی

هدف کلی: هدف اصلی پژوهش حاضر تعیین رابطه ساختار هدفی کلاس و هیجانان پیشرفت با اضطراب امتحان ریاضی است

اهداف جزئی

اهداف جزئی پژوهش حاضر شامل موارد زیر است:

¹ Perry